Nüfusun Dağılışı ve Nüfus Hareketleri (Göç)

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- **Nüfus yoğunluğu** (aritmetik), bir yerin ne kadar kalabalık olduğunu gösterir: nüfus ÷ yüz ölçümü (kişi/km²). Nüfus dünyada ve ülkeler içinde eşit dağılmamıştır.
- **Doğal faktörler:** iklim, yer şekilleri, yükselti ve eğim, su kaynakları, toprak, bitki örtüsü, kıyılar, doğa kökenli afetler. Kutuplar, yüksek dağlar ve çöller seyrek; ılıman, düz, verimli ve suyu bol alanlar kalabalıktır. **Beşerî ve ekonomik faktörler:** tarım, sanayi, ulaşım, turizm, madencilik, tarihî ve dinî nedenler, siyasi nedenler ve nüfus politikaları, göçler, beşerî afetler.
- **Göç**, insanların doğal, ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel nedenlerle bulundukları yerden başka bir yere hareket etmesidir. Tarihî göçlere Kavimler Göçü, Yeni Dünya'ya göçler, köle göçleri, Sanayi Devrimi sonrası işçi göçleri ve Türklerin ana yurt Türkistan'dan göçleri örnektir (nedenleri: kuraklıkla otlakların azalması, kaynakların nüfusa yetmemesi, baskılar ve savaşlar, yeni yerler keşfetme isteği).
- Göç türleri: **iç göç** (ülke içinde), **dış göç** (ülke dışına), **geçici göç** (belli bir süreyle sınırlı; mevsimlik göç bir türüdür), **zorunlu göç** (ör. Lozan Barış Antlaşması'yla Türkiye ile Yunanistan arasındaki **nüfus mübadelesi**), **beyin göçü** (nitelikli kişilerin daha iyi olanaklar için başka ülkelere gitmesi), **iklim göçü**.
- Göçü etkileyen unsurlar: **itici faktörler** (yaşanılan yeri terk ettiren koşullar: yoksulluk, işsizlik, savaş, afet, kuraklık), **çekici faktörler** (gidilen yerin cazip koşulları: iş, eğitim, sağlık, güvenlik), **engeller** (mesafe, ulaşım, yasalar, politikalar) ve **kişisel özellikler** (dil, din, meslek, eğitim, yaş).

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 Nüfusun dağılışını etkileyen faktörleri doğal ve beşerî-ekonomik olarak sınıflandırınız.
İklim · Sanayi · Yer şekilleri · Ulaşım · Su kaynakları · Turizm · Toprak verimliliği · Madencilik

2 Nüfus yoğunluğu nasıl hesaplanır?

A) Yüz ölçümü ÷ nüfus
B) Doğum oranı - ölüm oranı
C) Nüfus × yüz ölçümü
D) Nüfus ÷ yüz ölçümü
E) Göç alan - göç veren

3 Aşağıdaki ifadelerin başına doğru ise **D**, yanlış ise **Y** yazınız.
( ) Kutup bölgelerinde sürekli yerleşme yoktur.
( ) İç göç, ülke sınırları dışına yapılan göçtür.
( ) Lozan Barış Antlaşması'yla Türkiye ile Yunanistan arasında nüfus mübadelesi yapılmıştır.
( ) Beyin göçü, nitelikli kişilerin başka ülkelere göçüdür.

4 Aşağıdaki alanlardan hangisinde nüfusun **seyrek** olması beklenir?

A) Verimli akarsu ovaları
B) Ilıman iklimli kıyı ovaları
C) Yüksek dağlık alanlar ve çöller
D) Sanayi kentleri
E) Ulaşım kavşaklarındaki kentler

5 İnsanların ikamet ettikleri yeri terk etmelerine neden olan koşullara ne ad verilir?

A) İtici faktörler
B) Çekici faktörler
C) Engeller
D) Kişisel özellikler
E) Nüfus projeksiyonu

6 Göç türlerini örnekleriyle eşleştiriniz.
1. Mevsimlik (geçici) göç 2. Beyin göçü 3. Zorunlu göç 4. İç göç
a) Bir mühendisin daha iyi araştırma olanakları için başka bir ülkeye yerleşmesi
b) Bir ailenin köyden aynı ülkedeki bir kente taşınması
c) Tarım işçilerinin hasat döneminde başka bir ile gidip dönmesi
ç) Bir antlaşmayla iki ülke arasında nüfusun karşılıklı yer değiştirmesi

7 Aşağıdakilerden hangisi göçün **çekici** faktörlerinden biridir?

A) Yaşanılan yerde kuraklık yaşanması
B) Gidilecek yerde iş olanaklarının fazla olması
C) Yaşanılan yerde işsizlik
D) Yaşanılan yerde savaş çıkması
E) Doğal afetler

8 Türklerin ana yurttan göç etmesinin nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi **yer almaz**?

A) İklim değişikliğiyle otlakların azalması
B) Kaynakların nüfusa yetmemesi
C) Sanayi kentlerinde iş bulma isteği
D) Dış baskılar ve savaşlar
E) Yeni yerler keşfetme isteği

9 Bir ilçenin nüfusu 510.000, yüz ölçümü 340 km²'dir. Nüfus yoğunluğunu hesaplayınız.

10 Aşağıdakilerden hangisi göç üzerinde etkili olan **engellerden** biridir?

A) Yüksek ücretler
B) Ülkeler arasındaki vize ve yasal düzenlemeler
C) İyi eğitim olanakları
D) Yaşanılan yerde işsizlik
E) Kişinin meslek sahibi olması

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 Aşağıdaki tabloda dört ilçenin nüfusu ve yüz ölçümü (temsilî) verilmiştir. Nüfus yoğunluklarını hesaplayarak ilçeleri yoğunluğa göre büyükten küçüğe sıralayınız.

İlçe	Nüfus	Yüz ölçümü (km²)	Yoğunluk
A	180.000	600	.....
B	42.000	1.400	.....
C	510.000	340	.....
D	96.000	1.200	.....

12 Aynı tablodaki B ilçesinin nüfus yoğunluğunun en düşük olması için aşağıdaki açıklamalardan hangisi **en uygundur**?

A) Büyük bir limana sahip olması
B) Verimli bir delta ovasında bulunması
C) Sanayi tesislerinin yoğun olması
D) Engebeli, yüksek ve ulaşımı zor bir dağlık alanda bulunması
E) Büyük bir kentin merkezi olması

13 Kıyı bölgelerinde nüfus yoğunluğunun fazla olmasında
I. ılıman iklim koşulları,
II. deniz ulaşımı ve ticaret olanakları,
III. turizm ve balıkçılık
faktörlerinden hangileri etkilidir?

A) Yalnız III B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

14 Nüfusu 1.500.000 olan bir il bir yılda 64.000 göç almış, 49.000 göç vermiştir. Net göç sayısını ve net göç hızını (binde) hesaplayınız.

15 Beyin göçünün göç **veren** ülke açısından olumsuz sonucu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yetişmiş nitelikli iş gücünün kaybedilmesi
B) Kişinin daha yüksek gelir elde etmesi
C) Gidilen ülkenin bilimsel üretiminin artması
D) Kişinin çalışma koşullarının iyileşmesi
E) Gidilen ülkenin iş gücü açığının kapanması

16 Pasifik'teki bazı alçak adalarda deniz seviyesinin yükselmesi ve fırtınaların artması nedeniyle ailelerin daha yüksek yerlere ya da komşu ülkelere taşınması hangi göç türüne örnektir?

A) Beyin göçü
B) Mübadele
C) Mevsimlik tarım göçü
D) Turizm göçü
E) İklim göçü

17 Aşağıdaki kavram şemasında göçü etkileyen dört unsurdan biri boş bırakılmıştır. Boş kutuya uygun unsuru yazınız ve bir örnek veriniz.

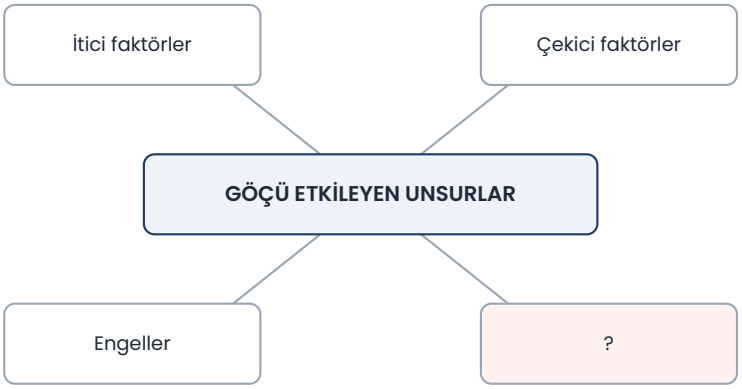

18 Aşağıdakilerden hangisi göç **alan** kentlerde görülebilecek sorunlardan biri **değildir**?

A) Konut açığı ve çarpık kentleşme
B) Altyapı hizmetlerinin yetersiz kalması
C) Tarım alanlarının işlenmeden boş kalması
D) İşsizliğin artması
E) Trafik ve çevre sorunlarının artması

19 Aşağıdakilerden hangisi nüfusun dağılışını etkileyen **tarihî ve dinî** faktörlere örnektir?

A) Kutsal kabul edilen bir kentin çevresinde yerleşmenin yoğunlaşması
B) Bir ovada toprağın verimli olması
C) Bir kıyıda limanın bulunması
D) Bir dağlık alanda maden çıkarılması
E) Bir bölgede kışların sert geçmesi

20 Aşağıdakilerden hangisi tarihî göçlere örnek **değildir**?

A) Kavimler Göçü
B) Bir öğrencinin yaz tatilinde kısa süreli yurt dışı gezisine çıkması
C) Yeni Dünya kıtalarına yapılan göçler
D) Sanayi Devrimi'nden sonraki işçi göçleri
E) Türklerin Türkistan'dan yaptığı göçler

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 Bir ülkede kırsal alanlarda kuraklık nedeniyle tarımsal gelir düşmüş, kentlerde ise sanayi ve hizmet sektörü büyümüştür. Ancak kente taşınmak için gereken konut maliyeti yüksektir.
Bu durumda göç sürecindeki unsurlar sırasıyla (itici – çekici – engel) aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

A) İş olanakları – kuraklık – konut maliyeti
B) Konut maliyeti – kuraklık – iş olanakları
C) Kuraklık – konut maliyeti – iş olanakları
D) Kuraklık – iş olanakları – konut maliyeti
E) İş olanakları – konut maliyeti – kuraklık

22 Dünya nüfus dağılışına bakıldığında
I. Nüfus kuzey yarım kürede güney yarım küreden fazladır.
II. Ilıman kuşaktaki verimli ovalar ve kıyılar kalabalıktır.
III. Ekvator çevresindeki yağmur ormanlarının iç kesimleri seyrek nüfusludur.
genellemelerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız III B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

23 İki ilçenin nüfusu eşittir. Birinin yüz ölçümü diğerinin dört katıdır.
Bu ilçelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi **kesinlikle** doğrudur?

A) İki ilçenin yoğunluğu eşittir.
B) Büyük ilçe daha kalabalıktır.
C) Küçük ilçede tarım alanı daha fazladır.
D) Büyük ilçenin yoğunluğu dört katıdır.
E) Küçük yüz ölçümlü ilçenin nüfus yoğunluğu diğerinin dört katıdır.

24 Bir ülkede kırdan kente yoğun göç yaşanmaktadır. Bu göçün hem göç veren kırsal alanlar hem de göç alan kentler üzerindeki birer olumlu ve olumsuz sonucunu yazınız.

25 Nüfus mübadelesini diğer göç türlerinden ayıran temel özellik aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tamamen bireysel isteğe bağlı olması
B) Yalnızca ülke içinde yapılması
C) Ülkeler arasındaki bir antlaşmaya dayanarak zorunlu olarak yapılması
D) Mevsimlik olup geri dönülmesi
E) Yalnızca nitelikli kişileri kapsaması

26 Aşağıdaki durumların hangisinde nüfus dağılışını belirleyen temel etken **beşerî-ekonomik** bir faktördür?

A) Kutuplarda sürekli yerleşmenin olmaması
B) Çöl ortasında bulunan petrol yatakları çevresinde yeni bir kentin gelişmesi
C) Nil kıyısında dar bir şeritte nüfusun toplanması
D) Yüksek dağlarda nüfusun seyrek olması
E) Verimli delta ovalarının kalabalık olması

27 Aziz Sancar gibi bilim insanlarının yurt dışında çalışması beyin göçüne örnek gösterilir. Beyin göçünün göç veren ülke açısından olumsuz etkilerini azaltmak için neler yapılabilir? İki öneri yazınız.

28 Aşağıdakilerden hangisi göç türü ile örneğinin **yanlış** eşleştirildiği seçenektir?

A) İç göç – bir öğrencinin eğitim için Van'dan Ankara'ya gitmesi
B) Mevsimlik göç – çobanların yazın yaylaya çıkması
C) Zorunlu göç – bir afet sonrası kasabanın boşaltılması
D) Dış göç – bir ailenin Trabzon'dan İstanbul'a taşınması
E) Beyin göçü – bir yazılımcının yurt dışındaki bir firmaya geçmesi

29 Bir ilde 20 yıl içinde nüfus yoğunluğu 90 kişi/km²'den 150 kişi/km²'ye çıkmıştır; bu dönemde ilin sınırları değişmemiştir.
Bu değişimin nedeni olarak aşağıdakilerden hangisi **gösterilemez**?

A) İlin yüz ölçümünün artması
B) Doğal nüfus artışı
C) İle yoğun göç gelmesi
D) İlde sanayinin gelişmesi
E) Ulaşım olanaklarının iyileşmesi

30 Kuraklık nedeniyle bir bölgede kırsal nüfusun kentlere ve ülke dışına göç etmesi aşağıdaki kavramlardan hangisiyle **birlikte** açıklanabilir?

A) Çekici faktör ve beyin göçü
B) Engel ve mübadele
C) Kişisel özellik ve turizm
D) İtici faktör ve iklim göçü
E) Nüfus projeksiyonu ve doğal artış

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**